

VERGİLENDİRME İŞLEMLERİ

Konu Başlığı: Vergiyi Doğuran Olay

Kavramlar: Vergiyi Doğuran Olayın Niteliği, Ekonomik Yaklaşım ve Vergiyi Doğuran Olay, Geriye Yürümezlik İlkesi ve Vergiyi Doğuran Olay, VUK madde 9 ve Vergiyi Doğuran Olay, Vergiyi Doğuran Olayın Sonuçları

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

“Vergi alacağı vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar.” (VUK madde 19/1)

Farklı vergi türüne göre vergiyi doğuran olay değişmektedir. Örneğin; Damga vergisinde vergiyi doğuran olay, bir sözleşmenin imzalanması iken; katma değer vergisinde vergiyi doğuran olay, malların teslimi veya hizmetin ifasıdır.

Vergiyi doğuran olayın saptanmasında ekonomik yaklaşım ilkesi esas alınır, ekonomik gerçekler göz önünde tutulur.

Vergi alacağı, vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesi ile doğduğu için mükellefiyete esas olan tarih de vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği tarihtir.

Vergiyi doğuracak bir yasak faaliyetin yapılması, vergilendirme işleminin başlamasına engel değildir. Bu durum Anayasanın eşitlik maddesi (madde 10) ve vergilerin yasallığı ile genelliği ilkeleri (madde 73) ile de oldukça uyumludur.

Konuya İlişkin Mevzuat: 1982 Anayasası, Vergi Mevzuatı

VERGİLENDİRME SÜRECİ: VERGİNİN TARHI

Konu Başlığı: Verginin Tarhı

Kavramlar: Beyana Dayanan Tarh, İkmalen Vergi Tarhı, Resen Vergi Tarhı, Verginin İdarece Tarhı

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

“Verginin tarhi, vergi alacağıının kanunlarında gösterilen matrah ve nispetler üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alacağı miktar itibariyle tespit eden idari muameledir.”
(VUK madde 20)

Beyana Dayanan Tarh; Vergiler kural olarak mükelleflerin veya sorumluların beyanı üzerine tarh edilir. Mükellefler beyanlarını bizzat vergi dairesine verebileceği gibi elektronik ortamda da teslim edebilirler. Kanuni süresi içinde verilen beyannamelere mükellefler ihtirazi kayıt düşebilir.

- **Dikkat:** Motorlu Taşıtlar Vergisi ve Emlak Vergisi için beyanname verilmez, bu vergiler her yıl kendiliğinden tahakkuk eder. Bu vergiler, mükellefe tebliğ edilmez; zamanaşımına uğramaz.

İkmalen Vergi Tarhi; Bir verginin tarh edildikten sonra, bu vergiye müteallik olarak ortaya çıkan ve defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak miktarı tespit olunan matrah veya matrah farkı üzerinden alınacak verginin tarh edilmesidir. İkmalen vergi tarihinde, defter ve belgeler usulüne uygun bir şekilde tutulmuştur.

Resen Vergi Tarhi; Vergi matrahının, defter, kayıt, belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak miktarı tespit edilemeyen hallerde takdir komisyonlarınca takdir edilen veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca düzenlenmiş vergi raporlarında belirtilen matrah veya matrah kısmı üzerinden verginin tarh olunmasıdır. Defter ve belgeler ya hiç tutulmamıştır ya da usulüne uygun tutulmamıştır.

Verginin İdarece Tarhi; Verginin ikmalen ve resen tarihyatları dışında kalan hallerde mükelleflerin verginin tarhi için vergi kanunları ile muayyen zamanlarda müracaat etmemeleri veya aynı kanunlarla kendilerine tahmil edilen mecburiyetleri yerine

getirmemeleri sebebiyle zamanında tarh edilmeyen verginin kanunen belli matrahlar üzerinden tarh edilmesidir. Yoklama fişi esas alınarak yapılır.

Diđer taraftan kanunda olmayan ancak uygulamada görölen diđer bir tarh řekli de verginin düzeltme beyannamesi ile verilen düzelme fiři ile tarh ve tahakkuk ettirilmesidir.

Konuya İlişkin Mevzuat: Vergi Mevzuatı